

Handlinger i Masterplanen ”Limfjorden i balance”

Limfjordsrådet har i 2021 vedtaget første del af Masterplanen: Strategien Limfjorden i balance, som er godkendt i de 18 medlemskommuner. Den understøtter samarbejdet på tværs af virksomheder, organisationer og interesser med fokus på inddragelse. Limfjordsrådets Masterplan for en bæredygtig Limfjord er afgrænset i en række fokusområder: Fjorden, Oplandet, Naturen, Klimaet samt Forankring og Merværdi.

Anden del af Masterplanen er et mere handlingsorienteret dokument, der sætter retning på, og konkretiserer strategien indenfor de fem fokusområder. Det er dette dokument, du sidder med nu. Det suppleres af et baggrundsnotat, der uddyber handlingsplanen.

Nedenfor ses den handlingsorienterede proces i skemaform. De første tre søjler henter deres indhold fra masterplanens første del: strategien. Den fjerde søjle beskriver de aktiviteter og handlinger, som Limfjordsrådet har sat i gang indenfor de fem fokusområder. Den femte søjle beskriver de forslag til handlinger, der kan virkeliggøres, hvis rådet eller dele heraf støtter det og finder finansiering. I skemaet markeres de sidste to søjler, fordi de i praksis udgør handlingsplanen.

Handlingsplanen anviser handlinger eller spor, der kan realisere strategien. Vedtagelsen af handlingsplanen betyder ikke, at de enkelte handlinger er besluttet. Det sker først ved en beslutning i Limfjordsrådet, men forslag til handlingerne fokuserer Rådets opmærksomhed indenfor de fem fokusområder, og fungerer som en guide for de kommende års konkrete aktiviteter og ansøgningsindsats.

Handlingsplanen er vedtaget på Limfjordsrådets møde 10. december 2021 og kan revideres, når Limfjordsrådet finder det passende, f.eks. ved statslige udmeldinger eller uventede muligheder for at forfølge strategien på nye måder. Ligeledes kan medlemskommunernes og andre aktørers indsats for en ren Limfjord indpasses i handlingsplanen.

	Strategi	Langsigtede mål	Fokus	Igangværende projekter	Projekter med fire-årigt sigte
1. Fjorden	1.1 Biologisk og økologisk balance i Limfjorden skal genoprettes.	<ul style="list-style-type: none"> Mere klart vand Forbedret fiskeri Habitatforbedringer Mere viden om Limfjorden. Forbedret opgang af havørred. 	<ul style="list-style-type: none"> Ålegræs Fisk Hummer og skaldyr Makroalger og stenrev 	<ul style="list-style-type: none"> Center for marin naturgenopretning 	<ul style="list-style-type: none"> Ålegræs-etablering Indsats overfor skarv og sæl
	1.2 Differentieret indsats på tværs af fjordafsnit.	<ul style="list-style-type: none"> Oplandsbaseret implementering af vandområdeplanerne. 	<ul style="list-style-type: none"> Opdateret vidensgrundlag på deloplands – og fjordafsnitsniveau. 	<ul style="list-style-type: none"> Vandområdeplaner og vandplankoordinerings med Miljøstyrelsen Samarbejde i VOS'en. 	<ul style="list-style-type: none"> Pilotprojekter for differentieret oplandsindsats.
	1.3 Helhedsorienteret og bæredygtig forvaltning af det biologiske potentiale.	<ul style="list-style-type: none"> Bæredygtig marin ressourceforvaltning og – udnyttelse som bidrager til at forbedre miljøtilstanden i Limfjorden. 	<ul style="list-style-type: none"> Muslinger Søstjerner Makroalger 		<ul style="list-style-type: none"> Pilotprojekt: storskala-model for opdræt af miljømuslinger. Samdyrkning af tang og muslinger. Ålegræs som ressource.
	1.4 Koordineret indsats for alle, der benytter fjorden – Havplan	<ul style="list-style-type: none"> Integreret land – og vandplanlægning med kommunal indflydelse 	<ul style="list-style-type: none"> Kystzoneforvaltning Kommunal inddragelse i forvaltning af muslingebrug. 	<ul style="list-style-type: none"> Høringssvar til havplanen. 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunal kystzoneforvaltning Regional havplan for Limfjorden.
	1.5 Naturgenopretning	<ul style="list-style-type: none"> Reetablering af naturlige fysiske strukturer Genopretning af den hydrologiske balance 	<ul style="list-style-type: none"> Stenrev Strandeng Kystzone – laguner og strandsøer 	<ul style="list-style-type: none"> LIFEprojekt: Naturgenopretning i kystzonen. Stenrev i den østlige del af Limfjorden. Naturgenopretning Hjarbæk Fjord 	<ul style="list-style-type: none"> Reetablering af strandenge.

	Strategi	Langsigtede mål	Fokus	Igangværende projekter	Projekter med fire-årigt sigte
2. Oplandet	2.1 Reduceret næringsstofftilførsel	<ul style="list-style-type: none"> Opfyldelse af vandplankrav 	<ul style="list-style-type: none"> Samarbejde med landbruget Spildevand Vådområder 	<ul style="list-style-type: none"> Status for spildevand til Limfjorden 	<ul style="list-style-type: none"> Forbedret vidensgrundlag som baggrund for indsats – regnvandsoverløb etc.
	2.2 Næringsstofferne skal ikke ud i vandmiljøet.	<ul style="list-style-type: none"> Næringsstofftab til vandmiljøet skal undgås. Dyrkning af jorden skal foregå på højjorde så udvaskning minimeres. 	<ul style="list-style-type: none"> Virkemidler på kanten af dyrkningsfladen. Ændret dyrkningspraksis 	<ul style="list-style-type: none"> Oplandsindsats i søoplande. Vådområder 	<ul style="list-style-type: none"> Udvikling af land-baserede virkemidler Implementering af ændrede dyrkningsformer.
	2.3. Helhedsplanlægning med fokus på synergi mellem næringsstofftilbageholdelse, natur og biodiversitet, reduktion af klimagasudledning og klimatilpasning.	<ul style="list-style-type: none"> Helhedsplaner for alle større vandløb til Limfjorden. 	<ul style="list-style-type: none"> Samarbejde og helhedsplanlægning. 	<ul style="list-style-type: none"> Helhedsplan for Halkær Å. 	<ul style="list-style-type: none"> Etablering af "Living labs" sammen med LF og DN. Lokalt engagement for vandmiljø, biodiversitet og klima.
	2.4. Differentieret indsats på tværs af deloplande.	<ul style="list-style-type: none"> De "rigtige" arealer ekstensiveres, og landbrugsdriften koncentrerer på de bedst egnede jorde. 	<ul style="list-style-type: none"> Vandområdeplanerne vil have forskellige indsatskrav i forskellige oplande. 	<ul style="list-style-type: none"> Landbrugssamarbejde 	<ul style="list-style-type: none"> Metodeudvikling i samarbejde med staten.
	2.5 Koordineret indsats mellem land og fjord.		<ul style="list-style-type: none"> Størst effekt af indsats i den centrale del af Limfjorden. Oplandsbaseret planlægning og implementering af vandplanerne. Kombinere landbaserede og marine virkemidler for at nå målene i vandområdeplanerne 		<ul style="list-style-type: none"> Samarbejde med Miljøstyrelsen om koordinering af marine og terrestriske virkemidler

	<p>2.6 Multifunktionalitet med lokal forankring og involvering</p>	<ul style="list-style-type: none"> • For at reducere miljø-, natur- og klima-belastning skal der arbejdes i helheder. • Udvikling i landdistrikterne skal fokusere på at skabe merværdi ud fra de ønsker og krav, som borgerne i området har. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde og lokal forankring 	<ul style="list-style-type: none"> • MUFJO 	
	Strategi	Langsigtede mål	Fokus	Igangværende projekter	Projekter med fire-årigt sigte (ikke vedtaget)
3. Natur	<p>3.1 Vandområdeplaner og klimaindsatsen samtænkes med naturindsatsen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inddragelse af natur, miljø og klimaforbedringer i alle projekter. • Strategisk, helhedsorienteret og langsigtet planlægning. 	<ul style="list-style-type: none"> • De ekstensiverede arealer bliver "natur-, miljø- og klimahotspots", hvor flere synergieffekter kan opnås. 		
	<p>3.2 Naturindsatsen omkring Limfjorden understøtter de nationale mål om bedre biodiversitet og udvider den eksisterende natur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opfyldelse og udvikling af Habitat -og Vandrammedirektiverne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mere strandeng i Limfjorden og i Danmark. • Flere store sammenhængende naturområder 		<ul style="list-style-type: none"> • Retablering af strandenge • Vådområdeprojekter med fokus på at nedlægge pumpelag.
	<p>3.3 Fri dynamik på naturens egne betingelser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mere selvforvaltende natur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi inviterer vandet ind – mere vand i landskabet 		<ul style="list-style-type: none"> • Vi inviterer vandet ind – mere vand i landskabet
	<p>3.4 Vandløbsforbedringer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • God økologisk tilstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandløbsrestaureringer 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandløbsprojekter i Vandområdeplanen 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandløbsprojekter i Vandområdeplanen
	<p>3.5 Forbedret tilstand i søer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • God økologisk tilstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Sørestaureringer • Indsats i oplandet 	<ul style="list-style-type: none"> • Sørestaureringer i Vandområdeplanen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sørestaureringer i Vandområdeplanen.

	Strategi	Langsigtede mål	Fokus	Igangværende projekter	Projekter med fire-årigt sigte (ikke vedtaget)
4. Klima	4.1 Klimagasser bliver i jorden, når lavbundsarealer gøres vådere	<ul style="list-style-type: none"> • At reducere landbrugets udledning af drivhusgasser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udtagning af lavbundsjerne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lavbundsprojekter 	<ul style="list-style-type: none"> • Lavbundsprojekter
	4.2 Reduktion i udledning af klimagasser i synergi med andre indsatser.	<ul style="list-style-type: none"> • I henhold til 70 % målsætningen skal kommunerne via synergi og sammenhæng med øvrige indsatser forankret i Limfjordsrådet arbejde for reduktion af klimagasser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse og koordinering af klimatilpasningsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinering af de kommunale klimatilpasningsplaner på tværs af Limfjorden. 	
	4.3 Ændringer i grundvandsdannelsen som følge af klimaændringer	<ul style="list-style-type: none"> • Inddragelse af klimaændringer og vandstandsstigningers påvirkning af grundvandsdannelsen i planlægningen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Forbedre viden om grundvandet påvirkning af ådale og samspil med fjorden. 		<ul style="list-style-type: none"> • Vidensopbygning
	4.4 Modvirke risikoen for oversvømmelser ved at genskabe naturlig hydrologi og oplandets evne til at tilbageholde vand.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalt samarbejde om klimatilpasning og håndtering af vand langs vandløb og i det åbne land. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde mellem nabokommuner og Limfjordsrådet om større vandløb, der gennemløber flere kommuner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helhedsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandparkering
	4.5 Genetablere og forbedre Limfjordens evne til at fjerne kulstof fra atmosfæren – Blue Carbon.	<ul style="list-style-type: none"> • Reetablering af de naturlige habitater og økosystemer som tilbageholder drivhusgasser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naturgenopretning i pumpede arealer langs Limfjordens kyster. • Reetablering af strandsøer og laguner og i øvrigt genskabe den dynamiske kystzone. 	<ul style="list-style-type: none"> • LIFE projekt – reetablering af naturlig kystzone. 	<ul style="list-style-type: none"> • Strandengsprojekter • Lavbund • Skovrejsning • Marine projekter
	Strategi	Langsigtede mål	Fokus	Igangværende projekter	Projekter med fire-årigt sigte (ikke vedtaget)

5. Forankring og merværdi	5.1 En Limfjord i balance kræver ejerskab.	<ul style="list-style-type: none"> Øget forståelse for de biologiske sammenhænge og en fjord i balance giver et større engagement for aktivt at forbedre naturen. 	<ul style="list-style-type: none"> At skabe meningsfulde fællesskaber for borgere, skoler og turister 	<ul style="list-style-type: none"> Spøgelsesnet 	<ul style="list-style-type: none"> Bæredygtigt fiskeri efter fisk og hummer Fortsat dialog og samarbejde med interessenter.
	5.2 Bæredygtig erhvervsudvikling understøttes	<ul style="list-style-type: none"> Udnyttelse af synergimuligheder mellem erhverv og natur-, miljø- og rekreative interesser 	<ul style="list-style-type: none"> Limfjordens naturlige ressourcer som grundlag for erhvervsudvikling. 		<ul style="list-style-type: none"> Miljømuslinger Søstjerner og andre faunagrupper.
	5.3 En Limfjord i balance giver store gevinster for lokalsamfundet og for de besøgende.	<ul style="list-style-type: none"> Benytte men også beskytte 	<ul style="list-style-type: none"> Masterplanen viser indsatser hvor lokale ildsjæle, foreninger og erhvervsaktører kan bidrage til at skabe en ren og bæredygtig Limfjord. 	<ul style="list-style-type: none"> Plastindsamling 	<ul style="list-style-type: none"> Udlægning af grus i vandløb Fjernelse af mindre faunaspærringer i vandløb
	5.4 "Det gode liv" – Glæden over en rig natur og et rent miljø skal understøttes.	<ul style="list-style-type: none"> Øge interessen for at deltage i den grønne omstilling 	<ul style="list-style-type: none"> Etablering af "blå og grønne" projekter med bred appel til forskellige befolkningsgrupper 	<ul style="list-style-type: none"> Kysthjælper – små stenrev med borgerinddragelse Havørred Limfjord 	<ul style="list-style-type: none"> "Det blå kalder"
	5.5 Grøn og blå innovation styrkes.	<ul style="list-style-type: none"> Understøtte, at nye bæredygtige erhvervsaktiviteter med rod i Limfjorden opnår succes og udvikling i regionen 	<ul style="list-style-type: none"> Facilitering 		<ul style="list-style-type: none"> Samspil mellem grøn og blå biomasse Ålegræs som ressource

	5.6 Forbedringer af natur og vandmiljø synliggøres	<ul style="list-style-type: none"> Større forståelse for, at "blå og grøn" indsats og investering skaber betydelig merværdi 	<ul style="list-style-type: none"> Forbedringerne af natur og miljø i fjorden skal formidles og synliggøres 		<ul style="list-style-type: none"> Formidling af regionale natur og miljøforhold Formidling af naturen i og omkring Limfjorden
	Strategi	Langsigtede mål	Fokus	Igangværende projekter	Projekter med fire-årigt sigte
6. Viden, formidling og dialog	6.1 Viden – og kompetenceopbygning	<ul style="list-style-type: none"> Opbygning af den nødvendige viden om Limfjorden, dens tilstand og udvikling. Kompetenceopbygning i kommunerne. 	<ul style="list-style-type: none"> Teknikker-samarbejder og videns spredning 	<ul style="list-style-type: none"> Center for marin naturgenopretning. 	<ul style="list-style-type: none"> Limfjorden – tilstand og udvikling i det 21. århundrede. Videnskabelig rapport. Forskning og vidensopbygning i samarbejde med videns institutioner.
	6.2 Formidling	<ul style="list-style-type: none"> Limfjordsrådet vil arbejde for struktureret formidling og kommunikation til borgerne. 	<ul style="list-style-type: none"> Forbedringer af natur og vandmiljø synliggøres. Større forståelse for, at "blå og grøn" indsats og investering skaber betydelig merværdi. 	<ul style="list-style-type: none"> Hjemmeside, års – og projektrapporter. 	<ul style="list-style-type: none"> Regional og lokal formidling af natur og miljø i og omkring Limfjorden. Aktiv kommunikation og formidling.
	6.3 Dialog	<ul style="list-style-type: none"> Limfjordsrådet vil fortsat udvikle samarbejdet med interessenterne. 	<ul style="list-style-type: none"> Inddragelse af lodsejere, lokalsamfund, forsyningselskaber og kommuner for at finde de rigtige løsninger. 	<ul style="list-style-type: none"> Struktureret samarbejde med enkelt-erhverv og interesseorganisationer. 	<ul style="list-style-type: none"> Etablering af lokale og regionale vandråd/borgergrupper hvor projeksideer og – resultater kan diskuteres.